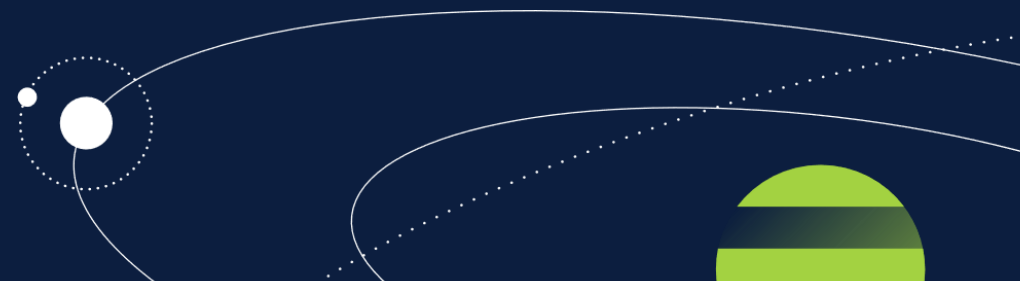

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. spalio 14–27 d.
2024 m. 42–43 savaitės

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Spalio antroji pusė negausi naujų įstatymų leidėjo ar priežiūros institucijų iniciatyvų. Šiuo aspektu pristatome tik VPT priminimą apie perkančiųjų organizacijų (perkančiųjų subjektų) pareigas dėl tiekėjų įtraukimo į Melagingą informaciją pateikusių ir Nepatikimų tiekėjų sąrašus.

Šį kartą taip pat apžvelgiame Lietuvos apeliacinio teismo išaiškinimus dėl įvairių klausimų: pirkimo sąlygų aiškinimo, pasiūlymų tikslinimo, duomenų pripažinimo kaip melagingos informacijos.

Be to, pristatome du įdomius Teisingumo Teismo sprendimus dėl žymos „arba lygiavertis“ naudojimo ir kriterijų, reikšmingų nustatyti, ar atitinkami sandoriai laikytini viešojo darbų pirkimo sutartimi. Pasirodo, ne tik Lietuvoje, bet ir Slovakijoje nėra taip paprasta pastatyti nacionalinį stadioną.

Gero skaitymo ir naujų įžvalgų!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

2024 m. 42–43 savaitėmis nebuvo priimta viešųjų pirkimų sričiai reikšmingų teisės aktų.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: atkreipia** dėmesį dėl tiekėjų įtraukimo į Nepatikimų tiekėjų ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašus. VPT pabrėžia, kad perkančiosios organizacijos privalo įtraukti tiekėjus į Nepatikimų tiekėjų ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašus – tai yra ne jų teisė, bet įstatymu nustatyta pareiga. Nesilaikant šios prievolės, kyla rizika, kad viešuosiuose pirkimuose dalyvaus nesąžiningi tiekėjai, o kitos perkančiosios organizacijos neturės galimybės įvertinti tiekėjo pašalinimo pagrindų egzistavimo. Laiku nepaskelbus informacijos, viešųjų pirkimų sutartys gali būti sudaromos su tiekėjais, kurie anksčiau pažeidė savo įsipareigojimus, kas kenkia sąžiningai tiekėjų konkurencijai. Tarnyba ragina užtikrinti, kad sprendimai dėl tiekėjų būtų priimami ir viešinami operatyviai, laikantis visų teisės aktų reikalavimų, kad būtų užtikrintas viešųjų pirkimų skaidrumas.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose gali nustatyti, kad duomenys apie pasiūlymo ekonominį naudingumą negalės būti tikslinami; kai tiekėjo pajėgumai ženkliai viršija reikalaujamą kvalifikacijos vertę, nežymūs netikslumai nesuponuoja pateiktos informacijos pripažinimo kaip melagingos (UAB „Infes“ v Policijos departamentas ir Lietuvos policijos mokykla, 2024-10-17)

PO, gavusi tiekėjo pretenziją dėl Pirkimo laimėtojo įvertinto pasiūlymo ekonominio naudingumo, sumažino šiam skirtų balų skaičių ir pakeitė Pirkimo rezultatus. Ieškovas pateikė 2 pretenzijas, kuriomis ginčijo jo pasiūlymo pervertinimą (pakartotinį vertinimą) ir naujojo laimėtojo pasiūlymo įvertinimą. Ieškovo teigimu, jis pagal Pirkimo sąlygas pateikė visus reikalaujamus dokumentus, pagrindžiančius statybų vadovo patirtį trijose sutartyse, todėl ginčijamas PO sprendimas suponuoja griežtesnį nei Pirkimo sąlygose įtvirtintą jo pasiūlymo vertinimą. Be to, naujasis Pirkimo laimėtojas turėjo būti apskirtai pašalintas, nes pateikė melagingą informaciją: nors reikalauta būti įvykdžius sutarčių už 3,5 mln. Eur, Pirkimo laimėtojas deklaravo savo patirtį už apie 12,3 mln. Eur. Vis dėlto iš tiesų jis savo jėgomis įvykdė sutarčių už 11,7 mln. Eur. Be to, Pirkimo laimėtojas neįrodė techninio pajėgumo, kadangi jis patikimai neįrodė, jog jo specialistas baigė su BIM sritimi susijusias studijas.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovo apeliacinį skundą atmetė.

Pirma, Teismas sutiko su PO ir pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad ieškovo pateiktais dokumentais – statybos vadovų paskyrimo įsakymais, laisvos formos pažymą apie vadovautus darbus, deklaracija dėl objekto statybos pabaigos – tik įrodoma, kad šie ėjo statybų vadovų pareigas, tačiau neįrodoma, kad jo specialistai vadovavo statyboms nuo statybų darbų pradžios iki jų užbaigimo. Pirkimo sąlygose buvo aiškiai įtvirtinama, kad balai skiriami tik tuomet, jei statybos vadovas savo pareigas ėjo visą projekto įgyvendinimo laikotarpį.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas konstatavo, kad Pirkimo sąlygų sisteminis ir lingvistinis aiškinimas patvirtina, jog tiekėjai privalėjo įrodyti ne tik statybos vadovų paskyrimą, bet ir pateikti jų veiklos trukmę apibrėžiančius įrodymus. Pagal Pirkimo sąlygas buvo reikalaujama pateikti ne tik statybos vadovo paskyrimo į pareigas įsakymus, bet ir kitus lygiaverčius dokumentus. Dėl to ieškovas nepagrįstai teigia, jog jo pasiūlymas buvo vertinamas ne pagal Pirkimo sąlygas.

Trečia, PO pagrįstai nereikalavo ieškovo patikslinti duomenų apie pasiūlymo ekonominį naudingumą, nes pagal Pirkimo sąlygas, jei atitinkami duomenys nepateikti ar nurodyti nepakankamai, bus vertinama, kad atitinkamas specialistas deklaruojamos patirties neturi ir jam neskiriami balai. Nepagrįstas ieškovo vertinimas, kad tokia situacija susiklosto tik tais atvejais, kai apskritai nepateikta jokių įrodomųjų dokumentų, o ne kai jų iš dalies trūksta. Pirkimo sąlygose aiškiai nurodyta, kad informacija apie ekonominį naudingumą negali būti tikslinama, o ieškovo samprotavimai prieštarauja šiai sąlygai, kadangi joje neįtvirtinta jokių išimčių.

Ketvirta, Teismas nesutiko su ieškovo vertinimu, kad Pirkimo laimėtojas pateikė melagingą informaciją apie atitiktą profesinio pajėgumo reikalavimui. Šio tiekėjo pateikti duomenys patvirtina, kad jis atitinka aptariamą kvalifikacijos reikalavimą, be to, jie sudarė galimybę PO patikrinti deklaruojamų duomenų tikrumą (pvz., įvykdytų sutarčių vertę). Neatitiktis tarp Pirkimo laimėtojo ir ieškovo apskaičiuotų įvykdytų sutarčių vertės yra nežymus, jis nelėmė Pirkimo laimėtojo pasiūlymo vertinimo teisėtumo, nes bet koku atveju daugiau kaip tris kartus viršija reikalaujamą vertę.

Penkta, Teismas nesutiko su ieškovu, kad Pirkimo laimėtojo pateikti VGTU pažymėjimai nepatvirtina, jog specialistas neišklausė BIM kursų. VGTU mokymų programos buvo suderintos su Aplinkos ministerija. Pagal Pirkimo sąlygas buvo keliamas alternatyvus reikalavimas būti išklaudus kursų ar baigti specializuotas studijas, ar pateikti SMART sertifikata.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Teisingumo Teismo 2024-10-17 sprendimas byloje *NFŠ a.s., C-28/23*: viešojo darbų sutarties kvalifikacijai nedaro įtakos aplinkybės dėl to, kad abipusės šalių prievolės įtvirtintos dvejuose sandoriuose, kuriuos kaip suderinamus su valstybės pagalba patvirtino Europos Komisija.

Slovakijos švietimo ministerija pasirašė dotacijos sutartį su nacionaliniu subjektu dėl nacionalinio stadiono statybų dalies kaštų padengimo (Dotacijos sutartis). Vėliau su šio subjekto teises perėmusia kita bendrove buvo pasirašyta preliminarioji pirkimo-pardavimo sutartis, kurioje, be kita ko, buvo apibrėžti techniniai reikalavimai būsimam stadionui (Preliminarioji pirkimo sutartis). Šie sandoriai vėliau patvirtinti EK kaip suderinami su valstybės pagalbos reguliavimu. Šie sandoriai buvo ginčijami nacionaliniame teisme, kuriam kilo klausimų dėl šių sandorių kvalifikavimo ir galimybės juos nugincyti nuo sudarymo momento.

Pirma, Teisingumo Teismas nurodė, kad reikia nustatyti, ar ginčijami sandoriai atitinka ES teisėje įtvirtintus ir Teisingumo Teismo jurisprudencijos pažymimus viešojo darbų sutarčių kriterijus pagal šias sutartis apibrėžiančius elementus: sutarties atlygintinumą; sudarymą tarp ūkio subjekto ir perkančiosios organizacijos; sutarties dalyką sudarančio perkančiosios organizacijos reikalavimą atitinkamu būdu realizuoti darbus.

Antra, Direktyvos 2004/18 1 str. 2 d. a) p. įtvirtinta sąvoka „sutartis“ apima bendrą šalių valią, kuriai įtakos nedaro tai, kad ji išreikšta keliomis savarankiškoms sutartimis kaip tai suprantama pagal nacionalinę teisę. Teisingumo Teismo vertinimu, Dotacijos ir Preliminarioji pirkimo sutartys tarpusavyje susijusios tiek materialiaja prasme, tiek laiko atžvilgiu, nes jomis kartu siekiama įgyvendinti Slovakijos nacionalinio stadiono statybos projektą.

Trečia, abi sutartis sudarė nacionaliniai subjektai ir centrinės valdžios organizacija, todėl išpildoma viena iš pagrindinių viešojo darbų pirkimo sutarčių sąlygų.

TEISMŲ PRAKTIKA

Ketvirta, aptariamų nacionalinių sutarčių visuma lemia vertinimą, kad buvo sudarytas atlygintinis sandoris, kadangi pagal Teisingumo Teismo praktiką šiam kriterijui nustatyti reikia vertinti šalių priešpriešinių prievolių atlikimą. Byloje nustatyta, kad Švietimo ministerija įsipareigojo skirti 60 proc. finansavimą stadionui pastatyti, o mainais už tai – leidimą Futbolo asociacijai naudotis šiuo stadionu (vėliau pastarosios nuostatos neliko, bet kitos priešpriešinės prievolės nekito). Atlygintinumą patvirtina perkančiosios organizacijos ekonominis suinteresuotumas sutartimi, nepriklausomai nuo to, ar ji pati bus sukurto rezultato naudotoja ar sukurtas rezultatas leis įgyvendinti viešąjį interesą.

Nors nagrinėjamu atveju stadiono savininku yra nacionalinis subjektas, tačiau pagal Dotacijos sutartį šis yra ribojamas perleisti nuosavybės teisę į stadioną be Švietimo ministerijos leidimo. Be to, Švietimo ministerija prisiėmė ekonominę projekto riziką, kadangi ji pagal Preliminariąją pirkimo sutartį projekto ekonominės nesėkmės atveju privalėtų išpirkti stadioną.

Penkta, sutarčiai pripažinti viešojo darbų pirkimo sutartimi, be kita ko, būti nustatyti, ar jos dalyku esančio darbo realizavimas atliekamas dėl perkančiosios organizacijos poreikių, nepriklausomai nuo naudojamų priemonių. Lemiamą įtaką nustatoma, kai perkančioji organizacija daro įtaką pastato architektūrinei struktūrai – dydžiui, išorinėms ir laikančiosioms sienoms. Nagrinėjamu atveju, kaip nurodė nacionalinis teismas, stadionas turėjo būti statomas pagal Švietimo ministerijos nustatytas sąlygas.

Šešta, Teisingumo Teismas konstatavo, kad sutarties pripažinimui viešojo pirkimo sutartimi nedaro įtakos tai, kad Dotacijos ir Preliminarioji pirkimo sutartys kaip teisėtos (atitikties valstybės pagalbos reguliavimui) buvo patvirtintos EK. Nors nacionaliniai teismai negali priimti sprendimų, kurie prieštarautų EK priimtiems sprendimams, bet jie gali atlikti vertinimus, kurie tiesiogiai nesusiję su aptariamu valstybės pagalbos reguliavimo aiškinimu ir taikymu.

Teisingumo Teismo sprendimą skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Teisingumo Teismo 2024-10-24 sprendimas byloje *Obshtina Pleven, C-513/23*: perkančiųjų organizacijų pareiga prie techninės specifikacijos reikalavimų nurodyti žymą „arba lygiavertis“ nepriklauso nuo standartų pobūdžio ar jų įtvirtinimo būdo.

PO gavo finansinę korekciją dėl to, kad statybos darbų pirkime prie nurodomų medžiagų ar jų bandymų privalomų standartų nenurodė žymos „arba lygiavertis“. Nacionalinėje byloje kilo klausimas, ar iš tiesų tokią pareigą PO turėjo, atsižvelgiant į tai, kad kaip privalomi nustatyti standartai buvo darnieji (ES Reglamentas Nr. 305/2011), todėl jų atžvilgiu ir taip nėra lygiavertių. Dėl to nacionalinis teismas siekė išsiaiškinti, ar aptariamai darnieji standartai patenka į Direktyvos 2014/24 42 str. 3 d. b p. taikymo sritį, o PO privalėjo reikalauti lygiavertiškumo.

Teisingumo Teismas nurodė, kad frazė „arba lygiavertis“ turi būti pateikiama visuomet, kai techninės specifikacijos formuluojamos nurodant standartus, įskaitant nacionalinius standartus, kuriais į nacionalinę perkeliama Europos standartai. Toje nuostatoje nenustatyta jokių išimčių dėl darnųjų standartų, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 305/2011 2 str. 11 d. Toks aiškinimas išplaukia ir iš Direktyvos 2014/24 VII priedo 2 p., kuriame apibrėžta „standarto“ sąvoka. Dėl to pagrįstas nacionalinis reguliavimas, pagal kurį visuomet sudaroma galimybė pateikti lygiavertį standartą kaip įtvirtinta Direktyvos 2014/24 42 str. 5 d. Tos pačios direktyvos 74-ojoje konstatuojamojoje dalyje nurodytas tikslas, kad viešųjų perkančiųjų subjektų parengtos techninės specifikacijos turi sudaryti galimybę atverti viešuosius pirkimus konkurencijai, ir, be kita ko, jomis turi būti atspindėta techninių sprendinių įvairovė rinkoje. Galiausiai teisiškai nereikšminga, kad atitinkamas tarptautinis standartas buvo perkeltas į nacionalinę teisę kitu standartu ar kad jis įtvirtintas EK komunikate, kuris nebuvo pakeistas ar panaikintas.

Teisingumo Teismo sprendimą skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

